

„Daar zij licht! En daar werd licht“.

(PASCHEN 1914).

En God zeide: Daar zij licht.
En daar werd licht.
Genesis 1: 5.

Christus' opstanding is de eendelige doorbreking van het licht in de duisternis van de doodsmacht.

Waar die macht van den Dood intreedt, wordt alle licht uitgedoofd en duistert de duisternis het leven. Het oog sluit zich. Er is een indalen in de duisternis van het graf. Wie achterblijft huilt zich in rouwgeest. En de huilt voor het verster worden dichtgemaakt.

Dat is 't uinnigste, het eendellige. Waar de dood intreedt, valt vanzelf duisternis ook over de ziel en de ziel overvalt, drukt zich voor het lichaam uit in het sluiten der ogen en in de tranen die we weenen. En aan het uitblazen van het leven sluit zich de duisternis van het graf, het sombere rouwkleed, en het sluiten van onze zinnen als van zelf aan. Ons besef, ons innerlijk gevoel zegt ons, dat de Dood zich afkeert van het licht, dat de Dood af wat gloed en glans aan het leven gaf, te niet doet. Dat het licht in God is en met God ons toekomt, en dat de Dood ons van dat licht in God en dat licht in God van ons afkeert. Dood en duisternis vloeien samen uit eenzelfde demonisch beginsel, uit het beginsel der zonde.

Is het de dood die den rouw over 't leven uitbreidt, de zonde is de onheilge markt die 't licht uit ons hart lant en de duisternis van 't onheilge over ons innerlijk bestaan doet trekken. In 't bestaan is 't al droeve, dofte duisternis. Soms is niet anders dan zwart af te beelden. Er licht in de afkeer van het de-moonische geen enkele vonk die tintelt. Er straalt niet een enkele lichtstraal uit. En waar dat demonisch donkere onze ziel overmeestert, wordt 't alles duisternis binnen in ons.

Het boos, brede spoor der zonde in de historie der menschenkinderen moge door kunstlicht althans zichtbaar worden gemaakt, smaks dooft alle kunstlicht weer uit, en op wat dag weleen, volgt de duisternis van den nacht. De zoon van het paradijs ging onder, en van het manlicht verbleef ons allen nog een laatste kwartier.

In de ure der Scheppling weerkloek als eerste roepstem voor het leven dat kwam: *Daar zij licht!* En dat licht werd. En uit die zee van Goddelijk licht sloemde 't leven op, en in dat leven schitterde Gods Almacht, 't beeld van die Goddelijke mogendheid trad ten leven op in den menschen, en den menschen wachtte het Paradijs op, licht in de ziel van den eerste scheppling, licht van boven uit God op hem neerstralende, lichtgans van het Paradijs om hem heen.

Een triomf van het licht, uitgaande van Hem die zelf het licht is.

Toen brak aan die heilige, Goddelijke harmonie.

Met een demonisch slag doofde hij 't licht uit in de ziel van den menschen; schoof hij wanhoop en verwerping tusschen den menschen en zijn God in, zoodat het licht meer van boven hem bestradde, en toen doofde heel de glans van het Paradijs uit, drong de duisternis in het weete aardrijk binnen, en vloeg angst en weemoed om 't hart; tot eindelijk het leven zelf zonk, en in de duisternis van het graf al wat eerst bloek in glorie, verwees en onderging.

Dat was toen zoo, en 't ging alle eeuwen zoo door. Telkens een en opslaan, want er was Gemeene Genie door het leven gesprekend. Soms een oogenblik een lichte en glansen, dat het hart vervoorlichtte. In Israel zelfs de lamp als symbool van 't nieuwe licht in Sions tempel. Maar 't was alweer weer slechts voor een wijle, voor een oogenblik. De duisternis in de ziel bleef, en alweer weer onlosloot zich aan het eind het graf, om in zijn donkere diepte het leven, en met 't leven alle licht, te doen ondergaan.

Het is zoo, er kwam ook genade van wedergeboorte in Gods uitverkiezen, en in die genade was glorie. Die glorie bracht tintelingen van heilig licht in de ziel, en deed licht in de vette, licht aan den horizon opgaan. Maar toch bleef het emble van de overvloedige duisternis, en de Dood met zijn overvloedige duisternis. Het Paradijs keerde niet terug. Zoodat de Schrift bewijst, zij die men Gods kinderen waren, ze zouden zondig om niet volmaakt worden. Wachter, wat is er van den nacht? nep 't van alle zijden, en het drukde wederover was en bleef: Het is nog nacht.

En toen kwam Jezus: De Zoon Gods en Zoon des menschen. In hem kwam licht. Omloerd met onze gebroken menschele natuur, het is zoo. Het licht dat in hem was, brak slechts na en dan ten volle naar buiten door. Tabur vooral was heerlijk. Maar hoe ook omloerd en omloerd; Christus droeg niet slechts het licht in zich, hij was zelf 't licht. Was het niet of in licht een nieuwe dageraad aan den horizon son opgaan?

Maar toen kwam het Kruis. Satan prikkelde het Sanhedrin, prikkelde den laafvoogd, prikkelde tonalotte zelfs den bloed-droef in de schare.

En toen werd aldaar het levenslicht ook in Jezus zelf uitgedoofd.

Jezus stierf, en de tromf van het rijk der duisternis scheen volkomen.

Keert de val in het Paradijs, en nu het sterven van den Christus op Golgotha, het was de triomf van de macht van zonde en dood over 't licht en 't leven.

Maar hierna: had aan den ook zijn laatste schijnverwinning bereikt. Dat satan Jezus aan het kruis doodde, werd zelfmoord voor satan.

Die drie uren duisternis toen Jezus aan het kruis hing, waren tegelijk zielebed van ziele-langheid voor Jezus. En toen stierf hij, en toen kwam de nacht. En na dien nacht de duisternis van het graf. En die duisternis bleef tot den derden morgen. Maar toen kwam ook 't licht. „Daar zij licht! En daar werd licht.“

„Daar zij licht! En daar werd licht.“

Het leven van Jezus triomfeerde over den Dood. De stierf die over de eeuwigheid hing, werd door engelhand weggeschoven. Het heilig licht dat de ziele bedroef brak in onze duisternis in. Jezus was opgestaan! Immanuel was verzoend! Het leven had over den Dood getriomfeerd. En nu drong Goddelijk almachtigheid de duisternis van dood en graf terug,

en 't licht, 't eeuwige licht, dat nimmer zou worden uitgedoofd, ging voor een verzoende, een verlost, een herboren menschele op.

Dat was Pascha.

En van dat eenig Pascha voor nu bijna tweeduizend jaar, straalt dat licht der opstanding ook ons nog zoo zaliglijk tegen.

Zalig, als we aan Jezus denken, nu in zijn glans en glorie.

Zalig, als we aan onze gelovige dooden denken, die tot dit eeuwige leven zijn ingegaan.

En zalig immers ook voor ons eigen zielebesef.

Althans zoo we met dien Bringer van het eeuwige licht, met dien Immanuel der Openbaring, gemeenschap hebben.

Dr. A. K.

Amsterdam, 9 April 1914.

Na Zuid-Holland maakt ook Utrecht zich op, om de propaganda voor onze Gereformeerde Hoogeschool met kracht op te vatten. Ook hier is reeds een comité gevormd, en een propagandameeting zal worden gehouden. Noord-Holland zal nu wel niet lang meer op zich laten wachten, en ook Gelderland, Overijssel en Zeeland zullen wel niet achter blijven. Zoo zal het één actie worden over heel ons vaderland om de liefde voor onze Vrije Universiteit weer te versterken.

Toch wachte men niet alles van het oprichten van comité's, het houden van propagandameetings en het laten optreden van sprekers. De groote kracht schuilt altoos in persoonlijk bezoek. Calvijn heeft dit reeds zoo goed ingezien, toen hij te Genève van huis tot huis ging om een bijdrage voor de Akademie te vragen. Met een meeting en circulaire alleen werkt er nog zoo goed als niets uit. Circulaires worden meest onlezen in de papiermand gestopt, ons tegenwoordig geslacht heeft het te druk om al die bedelbrieven te lezen. Een meeting is goed, wanneer men een flink spreker heeft, om het vuur van geestdrift te doen ontbranden en bezieling te waken. Maar zoo menigen, die op de meeting onder den indruk raakte, vergeet, thuis gekomen, dien indruk in een daad om te zetten, door nu ook zijn contributie te verhoogen. Alleen wanneer ge na de meeting de menschen persoonlijk bezoekt, eens rustig met hen praat en de belangen der Universiteit bij hen bepleit, worden de beurzen geopend en wordt het doel bereikt. Zoo deelde een predikant uit een afgelegen dorp ons mede, dat het hem gelukt was door persoonlijk bezoek bij alle begunstigers in enkele weken tijds de contributie overal verdubbeld te krijgen. En bovendien had hij zijn kerkeraad nog bewogen zich als lid der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op te geven door de collecte tot 725 te verhoogen.

En voorts mag bij onze welgestelde broeders er wel eens op aangedrongen worden, dat zij bij hun laatste wilsbeschikkingen onze Hoogeschool niet vergeten. Ook hierbij gaf Calvijn, die uitzinnend praktisch was, ons een goed voorbeeld; op zijn voorstel besloot de Raad van Genève aan alle notariaten te gelasten, ieder, die zijn testament wilde maken, op de belangen der Akademie te Genève te wijzen, en het is vooral aan dien maatregel, dat de Akademie haar inkomsten te danken had. In Amerika worden ook thans nog de Hoogescholen voornamelijk in stand gehouden door schenkingen en legaten; het is hier een eerezaak geworden voor de rijkeren om bij hun leven of bij hun sterven aan een Universiteit een flinke som te geven, hetzij tot stichting van een kathedraal of tot het bouwen van laboratoria of het uitbreiden van de bibliotheek. En waar deze geldvoeten uit Amerika dit alleen doen uit liefde voor de wetenschap of tot roem van hun land, hoeveel te sterker drangreden is er dan niet voor de meer gecode in ons midden, om dit goede exempel te volgen, waar het hier gaat om de ere van Gods naam en om de heilijng van dien naam op het gebied der wetenschap! 't Verheugt ons dan ook te kunnen mededeelen, dat in de jongst verlopen weken weer een tweetal legaten voor de Vrije Universiteit binnen kwamen, het eene van f. 2000 en het andere van f. 5000. Zeker een niet onwelkome bijdrage tot dekking van het dreigende tekort, waarvoor we van harte dankbaar zijn. Maar hoe bij we met deze gave ook zijn, toch bedoelen we meer dan dat. Wat we zoo gaarne zouden zien, is dat er bij een kapitaal gegeven werd, stelf van een ton, om daarvoor een kathedraal te stichten, waardoor het aantal professoren kon uitgebreid worden. En laat men nu niet zeggen, dat zulke sommen te groot zijn voor ons Gereformeerde volk, dat meestal uit kleine luiden bestaat. God heeft in de laatste jaren ons Gereformeerde volk bijzonder gezegend, overal zit men hoe de welvaart en rijkdom toeneemt, inzonderheid onder den boerenstand. Er zit kapitaal genoeg. De vraag is alleen maar, of er bereidwilligheid is om voor dit grootsche doel ook groote sommen te geven.

En Lutheracht.

Men klaagt van Roomsche zijde soms bitter over de onjuiste voorstellingen, die de Protestantse pers van de Roomsche Kerk geeft. En niet geheel ten onrechte. Vooral op historisch gebied zwerft in sommige Protestantse en fel antipapistische kringen nog menige fabel rond, die reeds lang door de historie veroordeeld is. En 't is te begrijpen, wanneer een Roomsche zich daaraan ergert en aan die ergernis niet op altoos even zachte wijze licht geeft.

Maar valt voor de Roomsche pers hier soms niet ook in eigen tuin onkruid te wieden?

In de Brugsche poort, Katholiek Maand-

blad van April 1914, komt het volgende over Luther voor, dat nog wel van Roomsche zijde ons werd toegezonden, blijkbaar met het doel om ons „van de dwaling onzes wegs“ te overtuigen.

Ook een van die volksredders.

Luther, de afgevalen monnik, de verlichte bol, die er zooveel in 't verdriet sleepte, antwoordde aan zijne moeder, die hem 't volgende schreef:

„Mijn zoon, kant ge in den protestantischen godsdienst zalig worden! En ik, om zalig te zijn, moet ik den katholieken godsdienst verlaten.“

Zijne moeder kon hij niet bedriegen en antwoordde haar:

„Ik zeg het u zonder omwegen, blijf Katholiek. Ik wil mijn moeder noch bedriegen noch verraden.“

Deze brief berust bij de Dominicanen te Rome.

Wat valsheid!

Nu behoeft het heusch geen uitvoerig betoog, dat van dit heele verhaal niet één woord waar is. Reeds een leek op historisch gebied kan dit wel inzien. De bewoordingen waarin deze vraag en het antwoord vervat zijn, toonen dit duidelijk genoeg. Toch wordt dit verhaal, dat het kenmerk van de leugen op het voorhoofd draagt, als historische waarheid opgedischt en tracht de schrijver dit verhaal nog ingang te doen vinden met een beroep op het origineel dezer brieven, dat zich te Rome bij de Dominicanen zou bevinden! Alsof de Dominicanen, wanneer zulk een strijdwapen in hun handen was, niet reeds lang dezen brief zouden hebben uitgegeven, en gezorgd zouden hebben, dat de echtheid van dien brief op onwederlegbare wijze was geconstateerd.

We twijfelen dan ook geen oogenblik, of elk welkend Roomsche in ons land zal zulk een wijze van strijden veroordeelen. We halen dit voorbeeld dan ook alleen aan om te laten zien, dat het peccat intrinsecum extra muros ook hier geldt. Misschien zal het onze Roomsche perscollega's tot letwat meer zachtmoedigheid stemmen, wanneer ook een Protestantisch blad zich soms „vergist“, wanneer het de geschiedenis der Roomsche Kerk geldt.

Het doctoraat.

VI.

Om elke gedachte af te snijden, alsof de Doctoren of Professoren in de Theologie een soort kerkelijk ambt zouden bekleden in onze Kerken, moet ten slotte nog de aandacht worden gevestigd op de uitdrukkelijke bepaling, die in onze Kerkenorde voorkomt, dat aan hen noch de bediening des Woords noch de bediening der Sacramenten toekomt, zooals in Art. 2 onzer Kerkenorde staat.

Reeds de tweede nationale Synode, die op Nederlandschen bodem saamkwam, n.l. de Synode van 1578, te Dordrecht gehouden, heeft deze bepaling in de Kerkenorde opgenomen. Aanleiding was daartoe, dat juist toen de Universiteit te Leiden was opgericht en de Kerk zich dus had uit te spreken aangaande de positie van de professoren in de Theologie. Teekenend nu is, dat onze Gereformeerde Kerken dit geheele vraagstuk in de Kerkenorde behandeld hebben in een afzonderlijk hoofdstuk, dat tot opschrift kreeg: *van de Scholen*. En niet minder, dat zij hier eerst handelen over de *lagere school* (Art. 1) en dan over de *hogere school* (Art. 2-6), waaruit blijkt, hoe onze Kerken de lagere en de hogere school principieel op één lijn plaatsen en dat zij het professoraat in de Theologie derhalve rekenden als te behooren tot de *School*, en niet tot de *Kerk*. Onder deze artikelen over de professoren in de Theologie komt hier nu het eerste de bepaling voor: *geen professoren der Theologie zullen mogen prediken noch de Sacramenten bedienen, dan die tot den Dienst des Woords beroepen zijn*, (Art. 5).

In de latere redacties onzer Kerkenorde, die op de volgende Synoden zijn vastgesteld, heeft men dit afzonderlijk hoofdstuk over de *Scholen* laten vervallen en de bepalingen, die daarin voorkwamen, grootendeels overgebracht naar het eerste hoofdstuk der Kerkenorde, dat nu tot opschrift kreeg: *over de diensten*. Het is wel in verband daarmee, dat nu voor 't eerst in de Kerkenorde van 1578 geschiedde, dat nog niet onder deze diensten ook de *dienst der doctoren* voorkomt, om zoodoende de gelegenheid te hebben al wat vroeger over de Scholen bepaald was, thans in dit hoofdstuk onder te brengen, gelijk dan ook in Art. 18-21 geschied is. Alleen de verbodsbepaling voor de Professoren in de Theologie inzake de bediening des Woords en der Sacramenten is uit dit verband losgemaakt en nu vooropgeplaat als Art. 3. Dat de titel „professoren in de Theologie“ hier vervangen is door dien van „Doctor“ maakt natuurlijk geen verschil; het bewijst alleen opnieuw, hoe onze Kerkenorde onder deze doctoren nooit anders verstaan heeft dan de Professoren in de Theologie. De bijna woordelijke overeenstemming van beide artikelen wijst dit uit, want Art. 3 onzer Kerkenorde bepaalt: *„Het zal niemand, altoewel hij een Doctor, onderling of diaken is, geoorloofd zijn, den Dienst des Woords en der Sacramenten te bedienen, zonder wettelijk daartoe beroepen te zijn“*.

Opvallend is alleen, dat in deze nieuwe redactie het verbod niet alleen aan de Doctoren of Professoren gegeven wordt, maar dit verbod ook wordt uitgestrekt tot de onderlingen en diakenen. Allicht zou men daaruit afleiden, dat onze Kerkenorde door deze drie hier saam te noemen, toch wil doen uitkomen, dat zij het doctoraamt evenals het onderlingen- en diakenaamt als een kerkelijk ambt beschouwt en deze

bepaling dus alleen gemaakt is om vast te stellen, dat aan deze drie overige ambten de bediening des Woords en der Sacramenten niet toekomt, omdat, gelijk ons bevestigingsformule zegt, „de ambten altoos onderscheiden moeten blijven“. Toch zou deze conclusie niet juist wezen, want het valt niet moeilijk aan te toonen, dat de reden, waarom de Kerkenorde aan de Doctoren (of Professoren) en die waarom zij aan de onderlingen en diakenen de bediening des Woords en der Sacramenten verbiedt, niet dezelfde is en ook niet wezen kan. Bij de onderlingen en diakenen, die een kerkelijk ambt hebben, is het motief van dit verbod metterdaad om te zorgen, dat de ambten niet dooreen gewaard worden, want deze beide ambten hebben met de bediening des Woords niets te maken. Aan de onderlingen is de taak toebedeeld niet om het Woord te bedienen, maar om de Kerk te regeren, en aan de diakenen om de armen te verzorgen. Wanneer een onderling of diaken toch het Woord en de Sacramenten ging bedienen, zou hij dus buiten zijn ambt gaan. Hier geldt dus metterdaad de reden door ons bevestigingsformulier aangegeven, dat de ambten gescheiden moeten blijven. Het eigenaardig karakter van deze ambten zelf brengt dit mede.

Daarentegen kan dit motief niet worden aangevoerd ten opzichte van het ambt der Doctoren, want indien dit een kerkelijk ambt is, dan heeft dit ambt wel degelijk met de bediening des Woords te maken en staat het in dat opzicht met het ambt van predikant op één lijn. Zelfs zou het dan nimmer moeilijk wezen, een *wezenlijk* verschil tusschen deze beide ambten aan te wijzen, want de taak en roeping, die onze Kerkenorde in Art. 18 aan deze Doctoren opdraagt, is dezelfde, die volgens ons bevestigingsformulier aan de Dienaren des Woords toekomt. Volgens Artikel 18 onzer Kerkenorde is het ambt of de taak der Doctoren of Professoren in de Theologie toch tweeledig: vooreerst om de Heilige Schrift uit te leggen en in de tweede plaats om de zuivere leer tegen de ketterijen en dolingen voor te staan. En dat de predikanten ditzelfde te doen hebben, zegt ons bevestigingsformulier uitdrukkelijk: ook hun ambt is, de Heilige Schriften uit te leggen en evenzeer om, gelijk het bevestigingsformulier uitdrukkelijk zegt, „met de Heilige Schrift alle ketterijen en dwalingen, die tegen de zuivere leer strijden, te weerleggen.“ Was de dienst der doctoren een kerkelijk ambt, dan zou dit ambt feitelijk dus dezelfde taak hebben als het ambt der predikanten, en zou het derhalve een onrijndheid wezen, op grond, dat de ambten altoos gescheiden moeten blijven, aan de Doctoren den „Dienst des Woords“ te verbieden. Ze hebben toch even goed als de predikanten een dienst ten opzichte van het Woord Gods te verrichten. Zelfs zou er dan geen enkele reden wezen, om hun de bediening der Sacramenten te ontzeggen, want Woord en Sacrament mogen immers naar ons Gereformeerd Kerkrecht nimmer gescheiden worden. Wie het Woord bedient, heeft daarmee eo ipso ook het recht om de Sacramenten te bedienen. Is het doctoraamt een kerkelijk ambt, dat tot taak heeft, evenals het ambt van predikant, om het Woord voor de gemeente uit te leggen en de ketterijen in de gemeente te wederstaan, dan mag deze bediening van het Woord derhalve ook niet van het Sacrament worden losgemaakt en heeft zulk een Doctor het recht, niet alleen den dienst van het Woord, maar evenzeer den dienst der Sacramenten te verrichten. Het verschil, dat men wel eens gemaakt heeft, dat zulk een Doctor wat dieper zou gaan bij de uitlegging der H. Schrift en de ketterijen wat uitvoeriger zou weerleggen, is slechts een verschil in graad of mate, maar is geen essentieel verschil. Hun ambt zou dus feitelijk hetzelfde ambt wezen als van den predikant, alleen maar op ietwat grondiger wijze uitgeoefend. En het zou dan onbegrijpelijk zijn, waarom onze Kerkenorde toch zoo beslist aan deze Doctoren en den dienst des Woords en dien der Sacramenten zou verbieden.

Hier komt nog iets bij. Onze Kerkenorde maakt op dezen regel alleen deze uitzondering: *tenzij men wettig tot de bediening des Woords geroepen zijn*. Bij een onderling en diaken zou dit bijv. kunnen voorkomen, wanneer ze singuliere gaven voor het predikambt hebben en daarom door den Kerkeraad tot predikant beroepen werden; maar in dat geval zouden ze natuurlijk ophouden onderling of diaken te zijn. Iemand kan toch in de Kerk niet twee of drie ambten tegelijk vervullen. Een diaken, die tot onderling verkozen wordt, legt zijn diakenaamt neer. En een onderling, die tot predikant wordt beroepen, houdt op onderling te wezen. Bij een doctor of professor in de Theologie, die alleen dan het Woord en de Sacramenten bedienen mag, wanneer hij een wettige roeping tot het predikambt ontvangt, is er daarentegen geen sprake van, dat hij door zulk een roeping tot het predikambt zijn ambt als doctor verliest. Het feit is vroeger zelfs meermalen voorgekomen, dat een professor tot predikant beroepen werd in de Akademiestad door de Kerk aldaar, zonder dat hij daarom zijn professoraat neerleef. Onze beroemdste hoogleraren hebben beide diensten tegelijk vervuld. En er is hiertegen nooit enig bezwaar gemaakt, op grond dat men toch geen twee ambten in de Kerk vervullen kan.

Al deze moeilijkheden, waarvoor men komt te staan, wanneer men het doctoraamt als een kerkelijk ambt opvat, vallen echter vanzelf weg, wanneer men heeft ingezien, dat het doctoraamt geen kerkelijk ambt, maar een *schoolambt* is. Het principieel verschil tusschen beide ambten springt dan vanzelf in het oog en het wordt tegelijk duidelijk, waarom onze Ker-

kenorde zoo streng handhaaft, dat geen Doctor of Professor het Woord en de Sacramenten mag bedienen, want zulk een *kerkelijke bevoegdheid* tot de bediening des Woords geven. Dat beide ambten, dat van Doctor en dat van predikant, met het Woord te maken hebben, is derhalve juist, maar het verschil tusschen beide is dan niet gradueel, maar essentieel. De predikant heeft het Woord uit te leggen voor de gemeente, waarin hij als dienaar optreedt; en hij doet dat met de *macht en bevoegdheid*, die Christus hem als zijn dienaar geschonken heeft, en die men gewoon is de sleutelmacht te noemen. Hij bedient het Woord in Christus naam en op zijn last. En om dit te kunnen doen, moet hij dan ook wettig door God en door de gemeente tot dit ambt geroepen wezen; anders heeft hij de bevoegdheid en macht niet om het Woord te bedienen. Een doctor of professor in de Theologie treedt daarentegen niet op in de Kerk, maar in de School; hij legt het Woord niet uit om het toe te passen op de gemeente, maar om het *wetenschappelijk* te verklaren voor zijn leerlingen; en hij doet dat niet met de sleutelmacht, door Christus aan zijn dienaren geschonken, maar alleen met de autoriteit aan zijn ambt als hoogleraar verbonden, of wil men, met de autoriteit, die hem als man van wetenschap toekomt. Zoo zal het ook duidelijk wezen, waarom beide ambten, al hebben ze beide met de Schrift te maken, toch principieel onderscheiden zijn, en waarom onze Kerkenorde derhalve bepalen kan, dat iemand, al is hij professor in de Theologie, daaraan nooit de bevoegdheid ontleenen kan om het Woord en de Sacramenten te bedienen. Het is ook hier het principieel verschil tusschen Kerk en School, dat door onze Gereformeerde Vaders steeds geëerbiedigd is geworden, wat tot deze verbodsbepaling aanleiding heeft gegeven. En tegelijk zal het thans duidelijk wezen, waarom van een scheiding tusschen Woord en Sacrament in dit geval geen sprake is. Had een Doctor of Professor in de Theologie een kerkelijk ambt om de Schrift uit te leggen, dan zou het ongeoorloofd zijn geweest, hem wel de uitlegging van het Woord, maar niet de bediening der Sacramenten op te dragen. Heeft hij daarentegen een Schoolambt, dan volgt hieruit van zelf, dat hij aan dit Schoolambt niet de bevoegdheid, om het Woord te bedienen, en dus ook niet die om de Sacramenten uit te reiken, ontleenen kan. Zelfs maakt het hierbij geen het minste onderscheid, of zulk een professor in de Theologie door de Synode (of door haar kerkelijke Deputaten) is benoemd, dan wel door Curatoren eener zelfstandige Hoogeschool, want Art. 3 onzer Kerkenorde spreekt het verbod zoo absoluut mogelijk uit. Het zal niemand, hoewel hij Doctor is, geoorloofd zijn, den Dienst des Woords en der Sacramenten te bedienen, zonder wettig daartoe geroepen te zijn.

Natuurlijk wil dit daarom niet zeggen, dat professoren in de Theologie het Woord en de Sacramenten nimmer zouden bedienen mogen van het oogenblik af, dat zij hoogleraar geworden zijn. Wanneer ze voor dien tijd predikant zijn geweest en daarna professor zijn geworden, verliezen zij door hun benoeming tot professor de wettige roeping niet, die zij voor dien tijd tot de bediening des Woords en der Sacramenten hadden. Ze houden, al worden ze emeritus verklaard, de eere en naam van een Dienaar des Woords en daaraan ontleenen ze dan de bevoegdheid, om, wanneer de Kerken hun uitnodigen, het Woord en de Sacramenten te bedienen. Maar wanneer ze geen predikant zijn geweest, dan hebben zij die bevoegdheid ook niet. Al zal nu in de praktijk dit laatste geval zich niet veel voordoen, omdat iemand niet licht tot hoogleraar zal worden benoemd, die vooraf geen predikant geweest is, toch kunnen dergelijke gevallen in de praktijk natuurlijk wel voorkomen, en daarop doelt dan Art. 2 van onze Kerkenorde. Onze vaders hebben in zulke gevallen aan deze bepaling dan ook steeds scherp de eend. b.v. geschied, dat iemand tot professor in de Theologie te Utrecht benoemd werd, — zijn naam was Odé — die nooit predikant was geweest, en deze heeft toen bij de classis zich moeten aanmelden met het verzoek om „als proponent“, een stichtelijk woord te mogen spreken, maar het Woord en de Sacramenten bedienen, mocht hij niet. Ook onze Kerken mogen, wanneer ze „Hoogleraren in de Theologie“ uitnodigen om het Woord of de Sacramenten te bedienen, wel aan deze bepaling der Kerkenorde denken en hun *niet de bediening des Woords of der Sacramenten opdragen*, wanneer zij daartoe niet bevoegd zijn, omdat zij vroeger niet in het predikambt hebben gestaan.

Tevens zal het ten slotte duidelijk wezen, waarom onze Kerken er nooit bezwaar in hebben gezien, dat een professor in de Theologie bovendien als predikant in de Akademiestad werd beroepen en hem dan in deze Kerk de reglementaire bediening des Woords en der Sacramenten werd opgedragen. Zulk een professor vervulde dan twee ambten tegelijk, dat van doctor of hoogleraar en dat van Dienaar des Woords. Ware het professoraat een kerkelijk ambt, dan zou dit moeilijk gaan, want twee kerkelijke ambten kan men tegelijk niet vervullen. Is het professoraat of doctoraamt daarentegen geen kerkelijk ambt, maar een schoolambt, dan bestaat er natuurlijk geen het minste bezwaar tegen, een Professor in de Theologie bovendien tot den predikdienst te beroepen, en kan hij deze beide ambten ook tegelijk vervullen. Evenmin als men er een bezwaar in zal vinden, dat een Hoogleraar in de

Literaire
het amb
een Hoo
tegelijk t

Aan de
Kerkbode
beoordeel
maal wort

Wij hie
moet slech
het H. A
gelooven,
goede kreu
kelijk ove
den oorde
den staar
zoo van i
weet uit t
of hij een
keuren. D
gen van
tegening
dat men
sonaakt in
Een absolu
naam en
niet geve
zondig
want dan t
toekomt. I
ieder van
voor God
kan de g
onbedrieg
ieder is ge
te maken.
anderen te

Er zijn
gaarne ove
hunne nif
feilbaar ov
omgeving
als men n
onverwacht
bekeerd?
vinden, dal
om dat van
woord, dat
niet zoo bi
laatste vol
is ook bij
Maar dit i
niet bekwa
belaat, van
vriet te nu
beproeven
Jezus in on
te zijn, on
namelijk o

Dit zij o
dat sommi
naasten.
Maar hie
soms ook
togen, die
wier lust
veroordeelt
het pas k
van nabij
hesperant
tot den H
behoefte i
gangen, zij
hem lang z
van zijn g
zijn hart i
zijde kunn
blijken van
aan, of het
Als we
met een g
komt u n
strek niet.
Verstand
scheide. I
en in de
gen indruk
gevallen j
leven heet
En wie zal
tot de H.
onderscheit
van Christi
hen van u
de vrees
in hun ha
ook in de
en kranke
hun geest
zij openba
De Heer
staat van
bij ons le
nas zalke
hur bij ons
kunne rali
Men ma
Gode, die
oordeel he
oordeel de
kerkheid i
kunnen he
Alleen i
dat door
bekeerde
toch seer
tegen o
stand men
zijn in den

Nu kun
ting of m
tot maats
aangaande
wel maken
en anderen
Dit heeft
ren. Maar
in onze h
wandel. Z
niet gedo
ongewijfel
had, maar
Filippus t
scher hart
Zoo zal
aandring
uiting van
daarmede
uitmaken,
die belijde
een iegen
selven be
des geloof
den drinkt

Aangez
de Geref.
gekomen
vereenigd
bestend, d
de Geref.
adreseerd
geteckend

Sten